

Událost „pravá“

Přivykli jsme tomu, že ve všech případech, kdy očekáváme nějaký událostný průběh podle dosavadních zkušeností, ale zjistíme, že došlo ke změně (nebo změnám), hledáme „příčinu“ této odlišnosti („odchylky“) v nějakém vnějším zapříčinění. To se zdá být docela rozumné, protože obvykle jde o události, v nichž svůj vliv vykonává celá řada komponent. Běžně totiž nejde o události tak jednoduché, abychom je mohli sledovat v jejich izolovanosti a experimentálně tak vyloučit cizí (tj. vnější) vlivy. Pokud si tedy vytvoříme jakýsi myšlenkový model tak jednoduchých událostí (a tudíž událostí těch nejnižších úrovní), na němž bychom si pak mohli dovolit provádět příslušnou analýzu a jakýsi „výzkum“ (opět pouze myšlenkově, tak jak tomu jsme zvyklí třeba v matematice nebo v geometrii), přepokládáme, že taková jednoduchá události prostě musí probíhat naprosto stereotypně, bez odchylek. To je však předpoklad vsutku předsudečný a – jak se ukazuje – neplatný nebo přinejmenším mající jen omezenou platnost (jak nám ukázala zejména kvantová fyzika svým „principem neurčitosti“ – slovo „neurčitost“ však není dost vystihující, neboť nechává zcela stranou přísné „meze“ takové neurčitosti; lépe by snad bylo hovořit o „kontingenci“, ale i to vyžaduje bližší výklad). Jistá míra („dávka“?) kontingence je vlastní každému událostnému dění, a to na všech úrovních, ty nejnižší zajisté nevyjímajíc. Naproti tomu povaha okolností (prostředí) může mít vliv na to, že ani té míry kontingence, která na příslušné úrovni každé takové události je k dispozici, buď nebudou využito – anebo že každé případné využití bude v dalším již multilaterálním dění (procesu) nějak eliminováno. (Důsledek obojího pak bude nutně mít významný vliv na statistický obraz nějak zvenčí, tj. pozorovatelem, vymezeného a zkoumaného „procesu“, takže tzv. výjimky nebudou vůbec zaregistrovány – pochopitelně pouze za předpokladu, že právě „okolnosti“ nebudou významně změněny.)

(Písek, 090423-3.)